

Eötvös József Collegium: 2017. évi tudományos és szakmai beszámoló

Az ELTE Eötvös József Collegium 2017. évi tudományos és szakmai tevékenységét az alábbi fejezetekre bontva összegzem: I. OKTATÁSI TEVÉKENYSÉG; II. KUTATÁSI TEVÉKENYSÉG (PÁLYÁZATOK); III. SZAKMAI-TUDOMÁNYOS ÉS „UTÁNPÓTLÁS” RENDEZVÉNYEK; IV. SZÁMSZERŰSÍTHETŐ EREDMÉNYEK: OTDK HELYEZÉSEK, KÖZTÁRSASÁGI ÉS KIVÁLÓSÁGI ÖSZTÖNDÍJAK, KÖTETEK; V. KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK, „NEMZETKÖZIESÍTÉS”.¹

I. OKTATÁSI TEVÉKENYSÉG

Szervezeti és személyi háttér

Az ELTE Eötvös József Collegium feladata, hogy a tehetséggondozás szellemében az egyetemi oktatást kiegészítse és azt eredményesebbé tegye. Mindkét feladat színvonalas ellátásának záloga az önálló tudományos, oktatási és kutatási tevékenység, amely az EC szakmai műhelyeiben és oktatási-kutatási egységeiben összpontosul. A collegisták száma jelenleg: bentlakó [vidéki ELTE-hallgató]: 137 fő (ebből külföldön ösztöndíjjal: 8 fő; senior: 7 fő); bejáró [fővárosi ELTE-hallgató]: 156 fő (ebből ösztöndíjjal külföldön: 1 fő; senior: 18 fő). A Collegiumban a 17 szakmai műhely (Angol–Amerikai műhely, Aurélien Sauvageot francia műhely, Biológia-Kémia műhely, Bollók János klasszika-filológia műhely, Filozófia műhely, Germanisztika műhely, Informatikai műhely, Magyar műhely, Matematika-Fizika műhely, Mendöl Tibor földrajz, föld- és környezettudományi műhely, Olasz műhely, Orientalisztika műhely, Skandinavisztika műhely, Spanyol filológiai műhely, Szlavisztika műhely, Társadalomtudományi műhely, Történész műhely) valamint a Mednyánszky Dénes Könyvtár és Levéltár mellett két oktatási-kutatási egység: a Byzantium Központ és a Cathedra Magistrorum; két egyesület: Magyar Bizantinológiai Társaság és Történelemoktatók Szakmai Egyesülete; négy támogató egyesület: Német-, Francia- és Latintanárok tanári egyesületei és a Gellérthegyvédő Egyesület; valamint az Eötvös Collegiumért Alapítvány erősítette a szakkollégiumi munkát. Öt egység vezetője vagy tudományos munkatársa (összesen 7 fő főálláson) volt a Collegium szakmai feladatokat ellátó munkatársa. A többi szervezeti egység és műhely vezetője és óraadója 2017. második félévében többnyire szerény (többletfeladat, megbízási díj, hallgatói munkaszerződés) javadalmazással látta el feladatát.

EC-szakkollégiumi kurzusok

A természettudományi kurzusokat a karok (TTK és IK) néhány kivételtől eltekintve befogadták. Az intézetvezetői jóváhagyással a tanszékeken meghirdetett kurzusok „/EC” megjelölést kaptak. A humántudományokat képviselő (BTK és TáTK) – karoktól és tanszékektől be nem fogadott, a klasszikus értelemben vett kiegészítő – kurzusokat a BTK támogatásával a NEPTUN rendszerben a Collegium titkárságvezetője hirdette meg.

2016/2017. tavaszi félév: EC-ben meghirdetett kurzusok száma: 93; tanszékeken meghirdetett („/EC” megjelölésű) kurzusok száma: 21. Az EC-ben meghirdetett kurzusok (93) megoszlása: EC főállású oktatóval: 39; külső, megbízott előadó-oktatóval: 54. (Nyelvkurzusok száma: 39).
2017/2018. őszi félév: EC-ben meghirdetett kurzusok száma: 74; tanszékeken meghirdetett („/EC” megjelölésű) kurzusok száma: 14. Az EC-ben meghirdetett kurzusok (74) megoszlása: EC főállású oktatóval: 22; külső, megbízott előadó-oktatóval: 52. (Nyelvkurzusok száma: 25.)

¹ A 2009. július 1. – 2017. december 31. közötti eredmények részletes felsorolása és összesítése itt található: <http://honlap.eotvos.elte.hu/fooldal/eredmenyek/>

Összesen 175 EC-ben meghirdetett szakkollégiumi kurzus (+ 31 tanszéki „/EC” kurzus).

II. KUTATÁSI TEVÉKENYSÉG (KÜLSŐ, NEM EGYETEMI PÁLYÁZATOK)

A Collegium (és az Eötvös Collegiumért Alapítvány) – mint önálló kutatóhely – pályázatai a szakmai-tudományos tevékenység fontos, kiegészítő hátterét jelentik. 2017-ben is lezártunk, továbbvittünk, és megkezdünk pályázatokat.

A 2017. évi 16 pályázat összértéke (az évi esedékes résszel számolva) mintegy 20 millió Ft.

Lezárt pályázatok, támogatások: (1) A Magyar Francia Ifjúsági Alapítvány (MFIA) 2017. évi támogatása francia anyanyelvi lektor fogadására Franciaországból: 800 000 Ft. (2–4) Az Osztrák Kulturális Forum pályázatai – Quelle und Deutung és a bizantinológiai előadás- és szemináriumsorozatok: 230 000 Ft. (5) Az Olasz Külügyminisztérium pályázata a collegiumi olasztanítás támogatására 310 000 Ft. (6–7) Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzatának 2017. évi kulturális pályázata – támogatás az „Ingenia Hungarica III.” kötet megvalósítására és a nagyterem audiovizuális felszerelésére : 1 200 000 Ft. (8–11) VI. Eötvös Természettudományos Tábor: EON Hungária Zrt.: 400 000 Ft; Nemzeti Kulturális Alap: 400 000 Ft; OTP Bank Nyrt.: 300 000 Ft; Richter Gedeon Nyrt.: 250 000 Ft. Szakkollégista tudományos és közéleti műhelykiadványok, utánpótlás-nevelés NTP-SZKOLL-16-0018: 3 000 000 Ft. (12) *Folytatólagos pályázatok:* (13) Mészáros Tamás OTKA K 11637: Előmunkálatok Laonikos Chalkokondylés történeti művének kiadásához: 3 660 000 Ft. *Megkezdett pályázatok:* (14) Szakkollégista tudományos és közéleti műhelykiadványok, utánpótlás-nevelés NTP-SZKOLL-17-0025: 3 000 000 Ft. (15) Egedi-Kovács Emese Bolyai ösztöndíj: Az Iviron N°. 463-as jelzetű, kétnyelvű (ógörög–ófrancia) bizánci kódex kritikai kiadása 4 482 000 Ft. (16) Társadalmi kontextus a szövegkritika tükrében: Bizáncon innen és túl NKFIH NN 124539 (témavezető: Horváth László): 47 154 000 Ft.

III. SZAKMAI-TUDOMÁNYOS ÉS „UTÁNPÓTLÁS” RENDEZVÉNYEK

Összesen 33 jelentős rendezvény (előadás, műhelykonferencia, utánpótlás-tábor, nagy hallgatói és szakterületi konferencia, kiemelkedő jelentőségű nagy nemzetközi konferencia).

(1) Tehetség tábor V. „Hannibal ante portas – Hannibal azelőtt portas volt” (Egyetemi utánpótlás toborzása az Eötvös Collegiumban): 2017. január 23–27. (2) Esti kérdések – Filozófia és irodalom, a Filozófia műhely konferenciája: 2017. február 17–19. (3) MBT: Glaser Tamás és Szász Géza előadása: 2017. február 20. (4) Konferencia Clio műhelyében III., a Történész műhely konferenciája: 2017. február 23–24. (5) Cathedra Magistrorum konferenciája: 2017. február 27. – március 1. (6) „Repülő iskola” matematikai tehetséggondozás gimnazistáknak (folyamatos). (7) Latintanári Szakmai Napok: 2017. március 3–4. (8) VIII. „Közel, s Távolság” orientalisztikai konferencia: 2017. március 3–5. (9) XVIII. Eötvös Konferencia: 2017. április 28–29. (10) MBT: Tóth Anna és Szidiropulosz Archimédész előadása: 2017. május 11. (11) Residencia – Eötvös Collegium, a Spanyol műhely kötetének bemutatója: 2017. május 11. (12) V. Juvenália, a Magyar műhely konferenciája: 2017. május 12. (13) II. Szláv filológiai és kultúratudományi konferencia, Szlavisztika műhely: 2017. május 26. (14) „Hetven éve történt – a párizsi békeszerződés

1947, konferencia (Veritas Intézettel): 2017. június 9. (15) MBT: Szabó Pál és Juhász Erika előadása: 2017. június 15. (16) IV. Kárpát-medencei Szakkollégiumi Konferencia: 2017. július 12–15. (17) VI. Eötvös Természettudományos Tábor: 2017. július 24–30. (18) Kodály-emlékest, konferencia és kerekasztal: 2017. szeptember 3. (19) Eötvös-nap, collegiumi tanévnyitó: 2017. szeptember 5. (20) Gyöngyösi István levelei – kötetbemutató az MTA ITI-vel: 2017. szeptember 19. (21) Kutatók Éjszakája: 2017. szeptember 29. (22) Raffaello Baldini: Kutwabőr. Az Olasz műhely kötetbemutatója az Olasz intézetben: 2017. október 12. (23) Peter Schreiner előadása (MBT) és Jana Schreiner orosz szemináriuma: 2017. október 16. (24) Gellérthegy, kötetbemutató: 2017. október 17. (25) II. Színháztudományi Konferencia (SZITU): 2017. november 11. (26) EJC AASW Workshop Conference, az Angol–Amerikai műhely konferenciája: 2017. november 24. (27) MBT: Hermann Harrauer előadása és Kapitánffy István válogatott tanulmányainak kötetbemutatója: 2017. november 28. (28) Hermann Harrauer papirologiai szemináriumsorozata: 2017. november 28. – december 1. (29) Középkori kódexfestészet kurzus osztrák vendégelőadókkal: 2017. december 4–7. (30) Trianon és a magyar felsőoktatás (Veritas Intézettel közös konferencia): 2017. december 4. (31) Normaliens au Collège Eötvös : une tradition vivante, nemzetközi konferencia: 2017. december 5–6. (32) MBT: Filippo Ronconi előadása és szeminárium blokkja: 2017. december 7–8. (33) MBT: Athanasios Efsthathiou előadása: 2017. december 14.

IV. SZÁMSZERŰSÍTHETŐ EREDMÉNYEK: OTDK HELYEZÉSEK, KÖZTÁRSASÁGI ÉS KIVÁLÓSÁGI ÖSZTÖNDÍJAK, KIADVÁNYOK

A hallgatói eredmények értékeléséhez fontos szempont, hogy a Collegium érettségi után, valóban „kezdő” elsőéves hallgatókat vesz fel, nem a felsőévesek – a már tanulmányi / tudományos szempontból bizonyított – hallgatók közül toborozza tagjait.

OTDK helyezések 2017-ben: I. helyezés: 14. II. helyezés: 10. III. helyezés: 2. IV. helyezés: 2. Különdíj: 4. Összesen: **32 helyezés és díj.** *Közársasági ösztöndíjak:* 2016/2017-ben: 25 fő. 2017/2018-ban: 31 fő. Összesen: **56 fő.** *Kiválósági ösztöndíjak:* 2016/2017-ben 33 (egykori és mai collegista) – 18 aktív statussal. 2017/2018-ban: 19 fő. Összesen **37 fő.**

Kiadványok (összesen 15):

10 kötet: ebből az EC Byzantium [oktatási-kutatási] Központ sorozatában [Antiquitas – Byzantium – Renascentia, ISSN: 2064-2369 = ABR] 2 kötet, 3 tanulmánykötet [több mint 50 tanulmány]. **5 közéleti kiadvány:** ebből 1 collegiumi évkönyv, 1 kétnyelvű Kiállításvezető, 1 idegen nyelvű tájékoztatófüzet és 2 diák-eligazító. A kötetek megvalósítását jelentő szakkollégiumi (oktatói és hallgatói) kutatómunka a tehetséggondozás meghatározó eleme. A kiadványok a honlapról letölthetőek, rangos külföldi könyvtárak kéri be.

– ABR XXVI: *Klasszikus ókor, Bizánc, humanizmus. A XII. Magyar Ókortudományi Konferencia előadásaiból.* Szerkesztette: Mészáros Tamás. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2017. ISBN: 978-615-5371-77-6. 189 p. – ABR XXVII: Horváth László: *Középhaladó ógörög nyelvkönyv. Periergopenés – Szegény gyötrődő tanuló I.* ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2017. ISBN: 978-615-5371-75-2. 339 p. – ABR XXVIII: Farkas Zoltán – Horváth László – Mayer Gyula: *Kezdő és haladó ógörög nyelvkönyv. Periergopenés – Szegény gyötrődő tanuló II.* ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2017. ISBN: 978-615-5371-83-7. 442 p. – ABR XXIX: *Philologia Nostra II. Kapitánffy István válogatott tanulmányai.* Szerkesztette: Farkas Zoltán és Mészáros Tamás. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2017. ISBN: 978-615-5371-78-3. 512 p. – ABR XXX: László Horváth

– Erika Juhász (Hrsg.): *Investigatio Fontium II. Griechische und lateinische Quellen mit Erläuterungen*. Eötvös-József-Collegium, Budapest, 2017. ISBN: 978-615-5371-76-9. 262 p.

– Raffaello Baldini: *Carta canta – Kutyabőr*. Szerkesztette: Ludmann Ágnes. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2017. ISBN: 978-615-5371-81-3. 143 p.

– *Ingenia Hungarica III. Tanulmányok a III. Kárpát-medencei Szakkollégiumi Konferencia előadásaiból*. Főszerkesztő: Horváth László. Szerkesztette: Komán Zsombor, Nyéki Bence, Ternovác Bálint. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2017. ISBN: 978-615-5371-79-0. ISSN: 2416-0911. 286 p.

– *Paralelismos e interpretaciones en torno a la Residencia de Estudiantes*. Szerkesztette: Faix Dóra. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2017. ISBN: 978-615-5371-80-6. 185 p.

– Csörnyei Zoltán: *Pi-kalkulus. A mobil rendszerek elmélete*. Eötvös Collegium, Budapest, 2017. ISBN: 978-615-5371-74-5. 191 p.

– *Adsumus XV*. Szerkesztette: Farkas Flóra, Mosa Diána. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2017. ISBN: 978-615-5371-82-0. 370 p.

– *ECCE. Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő V/1. szám (2014/2015)*. Szerkesztette: Horváth László. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2017. ISSN: 2064-0870. 398 p.

– *ECCE. Eötvös Collegium – Collegiumi Értesítő V/2. szám (2014/2015)*. Szerkesztette: Horváth László. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2017. ISSN: 2064-0870. 344 p.

– *A Báró Eötvös József Collegium hivatástörténete 1895–1950. Kiállításvezető, Guide de l'exposition (negyedik, javított kiadás)*. Írta: Garai Imre. Szerkesztette: Horváth László. ELTE Eötvös József Collegium, Budapest, 2017. ISBN: 978-615-5371-32-5. 254 p.

– *ELTE Collegio Eötvös József. Dépliant informativo*. Redazione: Ágnes Ludmann. Eötvös József Collegium, Budapest, 2017. 8 p.

– *Felvételi KisOkos 2017*. Szerkesztette: Bartha Diána, Bozóki Tamás. Eötvös Collegium, Budapest, 2017. 8 p.

– *GóJaláb 2017. Az Eötvös Collegium Választmányának elsőéves információs kiadványa*. Az előző számot átdolgozta: Bartha Diána. 30 p.

V. KÜLFÖLDI KAPCSOLATOK, „NEMZETKÖZIESÍTÉS”

A Collegium külföldi kapcsolatrendszerének két területe van. A Kárpát-medencei (nem kizárólag magyar–magyar) tehetséggondozó és szakkollégiumi hálózat (1) és a nagy nemzetközi oktatási-kutatási együttműködések (2). Ezeket a területeket kívánjuk a jövőben, az ELTE intézményfejlesztési terv részeként, „nemzetköziesítési” tehetséggondozó célként is fejleszteni. Mindkét kiterjedt „nemzetközi” kapcsolatrendszerben jelentős fejlesztést biztosítana az önálló Eötvös collegiumi, kari szintű Erasmus-egység mintegy 15 hallgatói és oktatói hellyel.

(1) A **Kárpát-medencei tehetséggondozó és szakkollégiumi hálózatot** nyolc éve építjük (tanulmányutak, kiskonferenciák és keretegyezmények) és a tizenöt hivatalosan együttműködő szervezettel (EMTE Kiss Elemér Szakkollégium, EMTE Bölöni Farkas Szakkollégium, BBTE Farkas Gyula Szakkollégium, VMFK [Újvidéki Egyetem], Apáczai Diákotthon [Újvidék], Szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar, Kölcsey Ferenc Szakkollégium [Beregszász], Ungvári Nemzeti Egyetem, Történelem Tanszék, TÉKa doktorandusz egyesület [Szlovákia], Selye János Egyetem [Révkomárom], Nyitrai Konstantin Filozófus Egyetem, Maribori Egyetem Magyar Tanszék, Kolégium Antona Neuwirtha [Pozsonyivánka], valamint a Lendvai Gimnázium, a szlovéniai Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet) 2016-ban megrendeztük a harmadik Kárpát-medencei szakkollégiumi konferenciát (Eötvös Collegium). A konferenciák anyagából könyvsorozat (*Ingenia Hungarica* ISSN: 2416-0911) indult. Fenti együttműködések is biztosítják, hogy az EC az **ELTE Kárpát-medencei nyári egyetemének** (hat egyetemi kar mellett hetedik ELTE egységként) állandó résztvevője, és a Humántudományi szekció eredményes megvalósítója.

2017-ben az ELTE Márton Áron Szakkollégiummal közösen szerveztük meg, immár a nyári egyetem részeként a IV. Kárpát-medencei szakkollégiumi konferenciát. 28 határon túli hallgató vett részt az EC és a MAsz közös programjában.

(2) A **nagy nemzetközi oktatási-kutatási együttműködések**et az **EC Byzantium Központ** és a kapcsolódó szakmai műhelyek szervezik és bonyolítják le. (A Byzantium Központ honlapja: <http://byzantium.eotvos.elte.hu/>. A nyelvi háttér az EC (négy éve bevezetett majd 2016-ban spanyol nyelvvel bővített) ún. A.L.F.O.N.S. programja jelenti (<http://honlap.eotvos.elte.hu/wp-content/uploads/2016/02/ALFONS.pdf>), amely a collegisták számára – a magyar felsőoktatásban kivételes lehetőségként – második és harmadik idegen nyelv kötelező tanulását írja elő. A nyelvoktatásban a Byzantium Központ és a nyelvi műhelyek oktató-kutatói vesznek részt. Mindazonáltal az együttműködések és a rendezvények kiindulópontját az egyéni és csoportos kutatói eredmények (és pályázatok) jelentik. Hivatalos keretegyezmények: École Normale Supérieure, Paris (Erasmus szerződés is: 2014–2020 között); EHESS Paris (bizantinológiai képzés, MA diploma); Université Paris 3 – Sorbonne nouvelle CERAM Kutatócsoport; L'Université Rennes 2 CELLAM EA 3206 Kutatócsoport, Fribourgi Egyetem (Svájc, hallgatói csereszerződés is). Bolognai Egyetem és Collegio Superiore Bologna (Erasmus szerződés is: 2014–2020 között); Collegio Superiore de Pisa; Österreichische Akademie der Wissenschaften: Abteilung Byzanzforschung Institut für Mittelalterforschung; és Abteilung Schrift- und Buchwesen Institut für Mittelalterforschung. Ión Egyetem (Korfu) és Peloponnésosi Egyetem (Kalamata); Thesszaloniki Egyetem; Szerb Tudományos Akadémia, Bizantinológiai Intézet; Beloit College (USA Wisconsin); University College London (és Institute of Classical Studies).

A szemináriumsorozatokon, nemzetközi konferenciákon és a közös kutatómunkában részt vevő külföldi vendégelőadók száma 2017-ben 30 fő fölött volt. A külföldi intézmények lektorokat is delegálnak a Collegiumba (görög, olasz, francia, osztrák). A Collegium nemzetközi szakmai „beágyazottsága” közvetlen hatással van a tehetséggondozásban elért eredményekre. A collegisták a kultúrintézetek támogatásával (is) külföldi ösztöndíjakat nyernek el, a szemináriumokon és konferenciákon bekapcsolódnak a nemzetközi kutatásokba.

A szakmai színvonal biztosítására a 2017. évi költségvetés (szakvezetői és megbízási bérek, kurzusdíjak, szállás- és nyomdaköltség) megalapozott és az *alaptevékenységnek* megfelelő fedezetet biztosított.

Budapest, 2018. január 12.

Horváth László
igazgató